

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
vérmétesen küldendők.
Kéziratok nem adatkak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
fél évre . . . 2 frt,
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Egy örömhír.

Örömmel értesülünk ama — biztos forrásból eredő — hírről, hogy az erdélyrészi czukorgyár ügye kedvező megoldást nyert. — Nem mertük remélni ez eredményt, látva, hogy a teljes buzgalommal s legjobb indulattal vezetett mozgalom részint félreértésből, részint túlzott aggodalomból, részint — és ez volt a legnagyobb rész jellege — közönyösségből oly sok akadálytalán találkozott.

Egy férfi volt, kit az akadályok nem hátráltattak meg. — nem kedvetlenítettek el. — Sem a közönség, sem a vállalkozó magatartása és ellenvetései nem csökkentették buzgalomát, mert tudta, hogy az erdélyi részek elhanyagolt érdekeit most kell felkarolni, elősegíteni, támogatni e téren is. A kitarítás győzött. — A gyár felállítása biztos. Helye, mint a felajánlott termelési területek központja: Nagyenyed lesz.

A férfi, kinek buzgalma, befolyása s áldozatoktól, fáradságtól vissza nem riadó munkássága ezer, következményeiben oly fontos eredményt kivívta: báró Kemény Kálmán, vármegyénk köztisztviselőiben álló főispánja. Az erdélyi részek s első sorban vármegyénk teljes elismeréssel és köszönettel tartoznak neki. Ha mindenki a maga hatáskörében úgy és oly mérvben tenne eleget kötelességeinek a közérdek szempontjából, mint b. Kemény Kálmán ö mlga, — nem volna annyi panaszunk anyagi és más állapotaink felett. De azt megvárni, sőt követelni, hogy egyesek küzdjenek az egészért, — a nagy többség pedig csak azzal töltse idejét, hogy egymástól kérdezzesse: vajjon már lesz-e valami a dologból? — bizony nem valami egészséges észjárásra és érzületre mutat.

Teljes elismerés és köszönet illeti meg azon földbirtokosokat, kik a közöny által nem lettek visszariadva feltevésüktől, hanem valódi uttoróként 10 évre szóló szerződéssel is kötelezték magukat avégre, hogy egy oly vállalatot segítsenek életre kelni, mely másutt a jólét és az anyagi előhaladás segélyére szolgál, — a megfelelő intelligenciát kívánó nagyobb gyárak létesülése folytán körünk

társadalmában eddig nem létezett elemeket von be, — másfelől saját ifjuságunkat is ily pályákra való lépésre buzdítja. Nem sok, a kívánt terület felénél kevesebb, 2000 holdra menő ajánlat az, mi a vállalat kezdetétől szolgál, — de biztat a remény, hogy tulesve a kezdeti kétségtelenül előforduló nehézségein, földbirtokosaink közül mind többen fognak csatlakozni a kezdeményezőkhöz. A tapasztalás s a szakértelem megszerzése bizonyára meg hozza az áldozat el nem maradható jó gyümölcseit.

Nem tagadhatjuk meg elismerésünket azonban a vállalkozótól sem. — Bármily erős legyen korunkban a vállalkozási szellem, — bármennyire keressék is a felhalmozódott milliók birtokosai a tért, — a hol tőkék gazdagabban kamatozhatnak, — kell hogy legyenek bizalmat gerjesztő viszonyok, körülmények, melyek a vállalatból könnyen ki nem vehető százezreket mintegy magukhoz vonják. — Nos! ez a kedvező helyzet meg lesz bizonyára, de hogy teljes mértékben megvolna jelenleg is, — azt a legrózsásabb szemüvegen néző sem állíthatja. Hanem ott volt b. Kemény Kálmán a maga ember- és viszony-ismeretével s az ő komoly szavára felkelhetett a számító üzlet-ember bizalma is. A vállalkozónak egyelőre csak azon ohajtása van, hogy még 1000, ha lehet 2000 hold föld répatermésre ajánltsáék fel kísérletképen, legalább egy év ere, a nélkül, hogy az illető birtokos, ha neki nem tetszik, további évekre bármi kötelezettséget vállalna.

Igaz ugyan, hogy még a gyár kéményei nem füstölögnek, — a répatermés még elvetve s az első erdélyrészi czukrot majd csak egy év teltén látjuk meg; addig mennyi minden megváltozhatik! — Am legyen meg a kételkedőknek is a kedvök addig, — a míg a szó tetté, az ígélet valósággá válik. Ebből azonban kételkedni már nincs okunk s az eddig elért eredmény is eléggé biztosítja a jövő sikeréből.

Vármegyénk és Nagyenyed város pedig méltán hálás elismeréssel lehet b. Kemény Kálmán ö mlga iránt, ki a siker biztosítékát bírja s kíválsóbban szolgált reá, hogy az őszinte tisztviselőnek megfelelő kifejezése nyilvánuljon személye iránt.

A véderőről szóló törvényjavaslat tárgyalása a képviselőházban.

Ujabb alkotmányos életünk alatt harmadszor kerül a véderőről szóló törvényjavaslat a képviselőház tárgyalása alá. Először 1868-ban lett tárgyalva, midőn a törvény alkotottat. Rendkívül heves viták folytak le, még pedig a Daákpart legkiválóbbjai hangoztatták s követelték a megfelelő alkotmányos jogokat és biztosítékokat, mint ezt Eötvös Károly akkor Daákpart, most függetlenségi a mostani vita alatt tartott nagy hatást keltett beszédében előadott s midőn felemlítette ő Felsége azon nyilatkozatát: „a földolog a nemzet megnyugtatósa“, az ellenzék hosszasan tartó éljenzésben tört ki. A véderő javaslat második tárgyalása 1879-ben történt, midőn a régi törvény szintén megmaradt. Letelvé a 10 év, melyre egy a magyar, mint a Lajthántuli parlament megszavazta a törvényt, most az ujabb 10 évre való megállapodás tartja izgalomban nemcsak az országgyűlést, hanem — igen természetesen — első sorban a közérdekl érdeklét ifjuságot s magát a nemzetet. Az egyetemi ifjuság, az ország többi egyetemének és különböző akadémiáinak ifjuságával együtt f. hó 27-re Budapestre országos gyűlést hívott össze, mialatt a képviselőházban rendkívül érdekes vita foly. A legkiválóbb szónokok hosszú sora küzd a már megszerzett jogok csoribatlan megtartásáért s e lázas küzdelem rögtön véget érve, ha kimondatnék, hogy az önkéntesek tartalékos tiszti vizsgáján a német nyelv helyett az államnyelvet is szabadon lehetne használni s ha a véderő létszámának megállapításáról szóló 14. § eltérő szövege helyett az 1868. évi törvény szavai és értelme állítatnék vissza. E 14. §. nevezetes alkotmányjogi megszorításokat vonhat maga után s e tekintetben Szilágyi Dezso tartott egy oly hatalmas beszédet, — mely alkotmányjogi szempontból a legjelesebb felvilágosítással és czafolatlan logikával bizonyítja be a §. tartalmának s annak a szándékának téves voltát, mely egy „határozat“ alakjában kimondandó magyarázattal kívánja a régi §. értelmét fenntartani.

A magyar nyelvű szakvizsgálat ügyében mondott beszédek közül miiket legközelebről vármegyénk egyik igen érdemes képviselőjének: Dárday Sándornak beszéde érdekelven, — azt ime közöljük:

„Közjogi jelentőséget én nem tulajdonítok annak, hogy a hadi létszám helyett az ujonczutalék megállapítása követeltessek, noha kétségbevonhatatlan, hogy e kettő nem ugyanaz, hogy most egy tetemesen nagyobb teher követeltessek tőlünk.

tem egy alak haladt. A feje be volt törve, a ruhája sáros volt. Ez bizonyosan nem az ágyban ébredt fel, gondolám. A tisztelt ur imbolygó léptekkel méré fel a mi kisboulevardunkat s közbe-közbe okoskodott, mint azt hadonászó kezei, tördelt hangjai tudaták velem. Konfidens ember lehetett, mert fraterizálni szeretett volna velem. Mindenáron meg akart ölelni. Elnevezett kedves barátjának, sógorának, komájának s végül formálisan felhívott, hogy legyünk per-tu. Bánja a manó! Szervusz! A sarkon átadtam a rendőrnek, ki ellen protestáltl irtózatosan s kijelentette önépélyesen, hogy ő dugott árut nem hoz s a fiánczezzal semmi közbe.

A polgártárs maradt, én haladtam. (Ézt is öreg Pulszkytól tanultam.) A csizmadia sátrakban két madame arról diskurált, hogy vajjon Hanzl nagyobb tolvay, vagy Johann? Mind a kettő, gondolám. Hogy is ne! Hanzl Jutkának is, Zsófnak is udvarolt s elvette végre is Anikót. Johann pedig, miután az egyik madame hagymarakásait felhasználta eczetágyásnak, odahagyta őt, mert kiderült, hogy áll a papácska csehül. Nagy városiasan tette.

A csebreknél, kádaknál egy becsületes bodnár arra kért fel, hogy számítsam ki neki, mennyit kap ő két hold czukorrépa után, mert tetszik tudni, ő otthon gazdaskodik is. Megmenekedtem tőle. Azt mondtam, hogy küldjön egy marék földet, mert hát én föld-kóstoló vagyok. Az addressze itt van a nótészemben most is.

A bazárig értem. Ott már élet volt. Kutra menő cselédek, iskolába járó fiúk álltak körül a sok csodaholmit s hallgatták, hogy mikép darál egy csaszlani ékesen: Tesik kirem, most kezdődik a nagy ribilló. Nur 14 és 7 krajczár.

A német lármas hangja a kollégiumig kísért. Akkor bontották ki a köteleket. Akaratlanul Közrekekre gondoltam. A jó tordai pedig a bornyumnak (hiszen, ha lennének) ajánlotta az istrangot. Jó, hogy nem kiált faggyu-

TÁRCZA.

Szeresd a hont!

Szeresd a hont Magyarhon ifjusága,
Szeresd hazádat rendületlenül!
Közelg a percz, a próba pillanatja,
— A puskapor kanócaza már hevül, —
Közelg a percz, a melyben talpra kelve,
Harczolni kell szép ősi nyelvedért;
Mert jaj, ezerszer jaj a nemzedéknek,
A mely apái nyelvében már nem ért!

Szeresd a hont hazámnak ifjusága,
Mert ez a föld, mely „ápol s eltakar“,
Egy ezredéve tartja itt uralmát,
Árpád a páknak népe a magyar;
Egy ezred év van fűzve máj nevedhez,
Hir és dicsőség fénye vett körül,
Hiába ront rád bel- s külföldi ellen
Enyészet árnya már el nem törül!

Szeresd a hont Árpád hű nemzedéke,
Légy érte mindig „élni halni kés z!“
Ha összetartva egyesülsz szívedben,
Hiába jó hazánkra bármi vész, —
Erős karokkal, válvetett erővel,
Kiküzdöd újra azt a szép babért,
Melyet hazáknak szentelt Geniusza,
A zaklatott magyar hazára kért.

Szeresd a hont Magyarhon ifjusága,
Hadd védje meg szabadságát karod, —
Megvérdheted te régi alkotmányát,
Fentarthatod, ha szívből akarod . . .

Ne alkudozz a jogtíprás szavával

Kufár alkuszsnak el ne add magad!

Ha összetart a nemzet ifjusága.

Igy lesz Magyarhon nagy, dicső, szabad;

Kerekes Sámuel.

Pál fordulása.

— A vásárról. —

Ha nem lennék zsurnaliszta, ki napról-napra robot munkát végzek s kinek füllébe folyton ott cseng a gép zakatoló lármaja s a lármas szedő fiu impertinens hangja: soh'se irtam volna meg e tárczát. Pedig spiratust érzek magamba, mint az a deák, ki először nyögi ki a „szeretlek“ szót. Hogy is ne! Hosszu őt nap óta városunk utcáin idegen alakok tolongnak. Megkezdődött az adás-vevés s boldog az, ki filozofus flegmával rájön arra, hogy tulajdonképen kabátja sincs, hol a tárczáját tarthatná. Nincs, mert gonosz végzet! — bevágta úgy 15-én s azóta brugónak a napot nézi, a kék felleg a leves s a kelő nap első sugara a rostélyos. De hiszen, édes istenem, nem lehet mindenki bankár, földesur, szenzál s tudja az ördög mi még! Azok is sok bajjal élnek a világot bár forintos szivar illatja száll az ég felé s minden nap végig eszik a menüt, mit józsviv vendéglősök készítenek.

De hát utóvégre is mi közöm nekem velök. Semmi. Azoknak magokon kívül van még valamijök. De hát kinek nincs? Hideg, nedves fényben uszott a város, mikor Pálra fordult a nap. Az utcasarkon ott bóbiskált a bakter még s nem volt más lárma, mint a segesvári kalaposok kiállhatatlan jarganja. — A piac sátraival, szemeiket törülgető polgártársaimmal úgy tűnt fel, mint egy idegen soha nem látott lebilincselő festmény. A pipázó „Örhegy“ méltósággteljesen nézett le.

Reátettem kezem a vásár szívére s úgy éreztem, miutba id geim azézből, szívem vasból lett volna. Előt-

n és kevésbé
ása miatt kárt
nyújtani arra,

t é t h e z
SON.

délután 2 és
és a költsé-
arany, amal-
ekben] ingyen
a fájó fogak-
gyításában.
r hó 15-én.

R ALBERT,
orvos.

A-SECT

vegyelem zése szerint

ga-bor,

gek- és lábadozóknak
omorgengaság ellen

OR

kedés törvényes

aburgban 2 frt 50 kr
buzozó finom külföldi
kaphatók Nagyenyeden
skolésben.

redjegyre kiváló gond-
oságot a borok valódi-
3-5

mentve küldetnek

legdiszebb

lapok."

s ismeretterjesztő
szolgálatokat tett
nek, ma azonban
gyar irodalomnak,
magyar művelt

s a legszigorubb

egjelesebb magyar

irodalomból csak

vasó közönségnek.

izléses és diszes

n-nemesítő tarta-

lföldi lapok képei-

l képek szellem

Lapok"

ra

PJA"

lön könyvvé be-

tel együtt:

— 6 frt.

— 3 frt.

— 1 frt 50 kr.

postautalványon

t ingyen

seket a hó bármely

a

LAPOK"

utca 20. szám

kal még mindig

—3

mentve küldetnek

A szőnyegen forgó törvényjavaslat egészen új jogalpra fekteti az egyéves önkéntesi szolgálat kedvezményét és ezen jogalap szerinti etnikailag is sokkal helyesebb. Mert a törvényjavaslat nem a középiskolát végzett intelligenciáknak nyújtja az egyévi szolgálat kedvezményét, hanem azon külön intelligenciáknak, mely a hadi szolgálat érdekében lett elszakítva és igazolva.

Elismerem, hogy igen súlyos terhet ró ifjúságunkra az e törvényjavaslatban foglalt új jogalap az önkéntesi szolgálatra nézve, mely ezáltal kötelezi őket a tisztviselésre. Súlyos ezen terhet, eltekintve teljesen azon esetleges másodévi önkéntelen önkéntesi szolgálattól. Elismeri ennek súlyos voltát maga a kormány is, mert hiszen épp azért szólította fel a kultuszminiszterium az összes felsőbb tanintézeteket véleményadásra az iránt, hogy miként lehetne a bajon segíteni.

A hírlapokból olvastam csak, hogy a kultuszminiszter elnöklése alatt egy szaktanácskozási már megállapította ama kedvezményeket, melyekben az ifjúság azon része részesíttessék, amely az egyévi önkéntesi szolgálatot teljesíteni köteles. De eltekintve attól, hogy azon kedvezményeket egyáltalán kielégítőnek nem tartom, kijelentem azt, hogy én nem kedvezményeket, hanem reformokat tartok szükségesnek. (Helyeslés és tetszés.) Szállítsák le az elméleti jogi tanfolyamot három évre, természetesen azon három évnek jobb kihasználása mellett, mint a haddig kihasználtatott. (Élénk helyeslés.) Azután pedig a negyedik év hozzászerezve kapcsolathoz a joggyakorlattal és pedig a pozitív tantárgyaknak szemináriumszerű oktatásával. (Élénk helyeslés.) Ez előnyére válik magának a jogoktatásnak is, míg azon kedvezmények, melyek kontemplatívumok, a jogoktatásnak hátrányára szolgálnak. (Ugy van! balfelől.) A ki azután ezen alapszema alapján a három évi elméleti jogoktatás befejezése után az egy, esetleg két éves önkéntesi szolgálatot teljesíti s azután a negyedik évi jogi tanfolyamot kapcsolatban a gyakorlati oktatással fogja hallgatni, annak rendkívül meg lenne könnyítve egy a bírói, ügyvédi vagy azon gyakorlati közigazgatási vizsga letétele. (Helyeslés és tetszés) mely eddig — elég sajnos — szervezve még nem lett. Ez előnyére válnék a jog- és államtudományok oktatásának és az egyévi önkéntesi szolgálat által elvesztett év teljesen ki lenne pótolva. (Helyeslés és tetszés.)

Midőn azonban elfogadom a törvényjavaslatnak azon rendelkezését, amely a magyar ifjúságot a tisztviselésre kényeszeríti, nem tehetem ezt a nélkül, hogy garanciákat kívánjak arra nézve, hogy ezen tisztviselést le is fogják tenni. Egészen más az valamely nyelvet birni, egészen más az annak alapos ismeretéről vizsgálatot tenni, és egészen más valamely idegen nyelven szakvizsgálatot kiállítani. Szakvizsgálatot csakis azon nyelven lehet letenni, a melyen gondolkodni szoktunk. (Igaz! Ugy van! Tetszés bal és szélsőbalfelől.)

Ha én akarom a közös hadsereg intézményének fenntartását, akarom az eszközöket is és megkívánom a német nyelv teljes és alapos ismeretét, de perhorreskálom a német vizsgálati nyelvet. Vajon nem sokkal célravezetőbb-e az, hogy azt mondjuk, hogy a tartalékos tisztviselés vizsga nyelve legyen a magyar nyelv, mint az állam nyelve, de németül kell tudni, még pedig alaposan; mint az, hogy azt mondjuk, hogy a tartalékos tisztviselés vizsga nyelve legyen a német, de azért azt nem kell alaposan tudni. Hiszen a diplomáciai nyelv köznevelésül legalább a művelt nemzetek közt a francia nyelv, de azért sem Bécsben, sem Berlinben, sem másutt nem követelték a diplomáciai vizsgálatnak francia nyelven való letétele.

Itt legyen szabad gr. Andrási Gyula képviselőtársam tegnapi beszédére reflektálva egy rövid választ adnom azon kérdésre, hogy ha mi a tartalék tisztviselés vizsga letétele a magyar nyelvet, miért nem követeljük azt, hogy a diplomáciai vizsgálat is magyar nyelven tétessék le, mert a diplomácia épen olyan közös, mint a közös hadsereg. Erre a válasznak az: hogyha a diplomáciai vizsgálat épen úgy, mint az általános védőkötelezettség mindenre kötelező volna, akkor követelnék a magyar nyelvet a diplomáciai vizsgálatnál is. (Élénk helyeslés és tetszés balfelől.) Így azonban teljesen megnyugszom abban; de én fenntartom azon követelményt, hogy a diplomáciai közegektől, főleg a konzulatusi hatóságoktól, a magyar nyelv ismerete megköveteltesse. (Helyeslés balfelől.)

Távol állok attól, hogy azoktól, a kik a tisztviselés letételeére kényeszerítve lesznek, a német nyelv tudását és ismeretét meg ne követeljem. Azt hiszem, eléggé kézzel fogható bizonyítékát is nyújtom ennek akkor, midőn az esetleges két évi önkéntesi szolgálatnak

val is. Bezzeg az a marosvásárhelyi pogácsásnő, mint hajdani deákori ismerősöm, azt is adott hozzá. Megkérdezte a feleségem és gyermekeim hogylétét. Mintha bizony nem „egyedül” lennék én most is.

A közeli vendéglőből hangos kurjongatás, csengő zene ütötte meg füleimet. Betértem oda is. Borközi állapotban egy ifjú ember húzatta. Vidéki lehetett. Szerelmes lehetett, mert bőbeszédű volt. Előtte üressen állottak az üvegek. Arca halovány volt az átvirrasztott éjjel miatt. Kedves emlékü nótáit húzatta. Előbb mindig busát, azután vigat. Ráütött kezével az asztalra s ő kezdte a nótát: „Be vagyok én savanyítva.” Irtozás emlékü nótá előttem is. Én hallgattam, de ő beszéddel is kísérte.

— Ugy van, uram. Férjhez ment. Megitták az áldomást is... Verje meg... De még se! Hej, ezigány, azt a másikat: „Azt a gyűrűt add vissza!” Vajon visszaadja-e? Ej, ne adja vissza. Jól jártunk mind a ketten... Uram, addig iszom, a míg meghalok.

— Ne tegye. Gombház, ha leszakad, lesz más. Nem érdemli meg!

Nó 'sze. Próbálj akármit édes felebarátom, de csaldódt szerelmemt vigasztalni ne. Szinte kikaparta a szememet. Epen az ellenkezőt értem el. Felujult minden emléke. Egy hajtsással itta meg a félliteres bort s oda-állva a cigányok elé, ő kezdte a nótát: „Ha tudtad, hogy nem szeretted...” A selyemlágy népdalt sokáig hallgattam jó magam is s azzal a gondolattal hagyám oda, hogy Pál fordulása neki hozta a legnehezebb vásárfiát.

Künn voltam újra a szabad levegő. Tele tödővel szivtam a friss levegőt magamba. Belevegőttem a vásár szibájába. Elnéztem, hogy mikép süllyed állattá az ember, mert önző, számító s a mammon az istene, mint a biblia mondja.

Mephistó.

kényszerítő eszközét is elfogadom. De kívánom s pedig kívánom állami szempontból, hogy a tartalék tisztviselés nyelve az 1888. XXX. t.-cz. 57. §-ában foglalt intézkedések figyelembe vétele mellett az állam nyelve legyen. Azt akarom, hogy a dualizmus az által is törvényes kifejezést nyerjen. Én e részben nem kegyelmet, hanem jogot követlek a magyar állam számára. A törvényjavaslatot általánosságban elfogadom. (Élénk helyeslés és tetszés.)

Hirdetmény.

(Folytatás és vége.)

Ha folyamodó valamely községben több külön üzletben szándékozik a szesz italoknak kis mértékben való elárúsítását gyakorolni, tartozik magának mindenik üzleti helyiségre nézve, külön engedélyt kieszközölni, melyeket azonban egy folyamodványban is kérhet, megjegyeztetvén, hogy az engedély tulajdonosa személyesen csak egy üzletet gyakorolhat s a többi üzletben az engedélyt kérőre nézve a törvény 5. §-ában előírt feltételeknek megfelelő üzletvezetőt köteles tartani.

A bortermelő helyett a szóban levő engedélyért a község közösen is folyamodhatik, tartozik azonban ebben az esetben a folyamodványt annyi 1 fritos bélyeggel ellátni, a hány bortermelő nevében azt beadta.

II.

A fentebb 1., 2., 3. és 4. alatt említett felek közül azok, kik engedélyt nyerne szesz italoknak kis mértékben való elárúsítására, az általuk kis mértékben eladandó szesz italok után italmérsési adót tartoznak fizetni, mely adó az állami italmérsési jogokról szóló 1888. évi XXXV. t.-cz. 70. §-ának harmadik bekezdése alapján s a fentebb idézett szabályrendelet értelmében 1889. évre a jelenlegi jogosultakat illeti.

Jogosult alatt a szóban forgó italmérsési adó beszéde, az olyan községben, melyekben az italmérsési jogot 1889. évben személyesen vagy házilag maga a tulajdonos gyakorolja, az italmérsési jognak tulajdonosa, ellenben az olyan helyeken, hol az italmérsési jog haszonbérbe van adva, az a haszonbérő értendő, ki a jogot közvetlenül a tulajdonostól bírja haszonbérben; ha azonban az italmérsési jog tulajdonosa és a haszonbérő között netán létrejött külön megállapodás szerint a kis mértékben való elárúsítás után járó adó az italmérsési jog tulajdonosának lett fenntartva, ez esetben az adó beszédésére a tulajdonos van jogosítva.

Minden jogosult arra a területre nézve birigénnyel a kis mértékben elárúsító felek által fizetendő italmérsési adóra, a mely területen az italmérsési jogot tényleg gyakorolja, illetve a mely területen a italmérsési jogosultságot haszonbérben bírja.

A végül, hogy az adószedésre jogosítottak nevei minden községben idejekorán köztudomásra hozathassanak, mindazok, kik a fentebb határozatok értelmében egyes községekben, vagy esetleg a községnek szabatosan megnevezendők bizonyos részében a szóban forgó adóra igényt tartanak, kötelesek ezt saját érdekükben a lehető legrövidebb idő alatt az illetékes királyi pénzügyigazgatóság-nál írásban bejelenteni s ebbeli igénytük alapját, vagyis azt, hogy az italmérsési jogot az illető községben mint a jog tulajdonosai személyesen gyakorolják illetve 1889. évre vagy annak pontosan megnevezendők bizonyos részére közvetlenül a jog tulajdonosától haszonbérben bírják, ez illető község elöljárósága (a város tanácsa) által kiállított, nagy- és kis községekben a főszolgabíró által megerősített bizonyítvány-nal igazolni.

Abban az esetben, ha az italmérsési jog tulajdonosa és a haszonbérő között létrejött külön megállapodás szerint az adószedés jog az italmérsési jog tulajdonosa részére lett fenntartva: az ebbeli megállapodást tartalmazó okmány eredetben vagy hiteles másolatban a pénzügyigazgatóságnak bemutatandó.

Ha valamely községben ugyanazon területen többen közösen volnának a jogosultak, valamennyi társjogosult részéről egy kiállítandó közös nyilatkozatban az italmérsési adó beszédésére egy közös meghatalmazott jelölendő kis az ebbeli nyilatkozat a jogosult által teendő bejelentéshez szintén esatolandó.

A fentebbiek szerint tett bejelentés a pénzügyigazgatóság által érdemleges tárgyalás alá vétetvén, a pénzügyigazgatóság, ha akadály nem forog fenn, a jogosult részére az adószedési jogosultságról igazolványt szolgáltat ki s erről az illető községi elöljáróságot (a városi tanácsot) szokásos módon leendő közhírré tétel végett, valamint az illető pénzügyi biztost és szakaszt is nyomban értesíti.

Ha valamely jogosult bérlelnek ebbeli bérlete 1889. év vége előtt járna le, a fenti igazolvány részére csak is bérlete tartamára állíttatik ki.

Mindaddig, míg a jogosult az italmérsési adó beszédéséhez nem foghat s ugyanezért a bejelentés késedelmes benyújtásának vagy annak teljes elmulasztásának vagy hiányos felszerelésének következményeit — kártérítésre való igény nélkül — viselni tartozik, a mennyiben az italmérsési adót csak is az igazolvány kézhezvétele utáni időre szedheti.

Figyelmeztetnek ennél fogva mind azok, kik a szóban forgó adószedési jogosultságra igényt tartanak, hogy saját érdekükben a fentebbiek szerinti igazolványt mielőbb megszerezni igyekezzenek.

III.

A 1889. átmeneti évben a szesz italoknak kis mértékben való elárúsítására, valamint az elárúsított italok után járó adónak beszédésére vonatkozó közelebbi határozmányokat a kezdetben idézett 1888. évi 78188. p. n. min. számú szabályrendelet tartalmazza, mely szabályrendelet a „Pénzügyi Közlöny” folyó évi folyamán 1. számában és a „Budapesti Közlöny” 8. és 9. számaiban lett közzé téve és Nagel Ottó könyvkereskedőnél Budapesten külön lenyomatban is kapható.

Kelt Budapesten, 1889. évi január hó 10. én.

A magy. kir. pénzügyminiszterium.

Felhívás adakozásra.

A székelyudvarhelyi m. kir. főreáliskola tápintézete érdekében.

Erdély egyik kies völgyében, a Székely-föld központján, Székelyudvarhelyen, a magyar kormány hazafias jöndulata s a helyi tényezőknek ehhez méltó, — anyagi részében is hasonló foku — áldozatkészsége rövid időn új hajlékot emel a reálistantereknek.

Az új hajléknak már külseje is hirdetni fogja nemes hivatását.

De hogy e nemes kivatásnak az új intézet valóban megtehlhessen; hogy a reálistanterek új temploma oltár hijával ne maradjon s ne hívók és áldozók hiján, ha feléjük — az oltár: kormány és helyi tényezők vállvetett buzgósa támogatásra szorul, kiegészítésre vár a nemzet, igazabban azon nagy közönség részéről, mely századok folytában mindenha ott volt, ott van ma is lelkesedéssel és fillérel minden alkotásnál, a hol a „közérdek” a jelszó s mult idők dicsősége, vagy nemzeti lét jövője kér emléket vagy biztositást az élő nemzedék hazafiságától önkéntes adakozásokban.

A székelyudvarhelyi főreáliskola állandósítása és felvirágzása csak hétköznapi értelemben helyi érdek; erkölcsi súlyát, kulturális hatását s késő gyümölcsét tekintve közérdek az, e szónak legszélesebb és legékezőbb jelen-tésében.

Idegen elemektől környezve, egyik kezében haláltosító győzhetetlen karddal, a másikban életfenntartó, kenyéresztő ekecsarvával magyar szónak és magyar földnek esüggedetlen, törhetlen, hűséges és dicsőséges oltalmában a maroknyi székelység viszontagságos éven keresztül olyan missziót teljesített, melynek akár a czélt és az eszközöket, akár a munkát és az eredményt nézzük, — nem igen van párja, fényesebb példa egy sincs annál a világtörténelemben.

S ha ma, az ő védelmének gyümölcsét élvező közvetlen és közeli, — vagy régi harcban új eszközökkel: földrajzi válaszfalakat nem ismerő, ágyuszóval és kard-pengéssel vissza nem utasítható kulturális és nemzetgazdasági eszközökkel fenyegető és támadó távolabbi szomszédok ellenében hasonló missziót teljesít — hogy diadalmasan megálja a versenyt — másokhoz, országos segítségéhez fordul esdeklő hangon e kis székelység: mult érdem és jövő hivatás ezimén, pirulás és önmegalázás nélkül teheti és teszi.

Létszámában megszorodván lakossága, valahány röge, ma-holnap ugyanannyi a gazdája is a tenyérnyi Székely-földnek. S óriási önmegtagadások s csak a Svájcban és Norvégiában honos takarékoság és gazdálkodás nélkül, bizony-bizony rég szétört volna e legerősebb, talán az egyetlen erős és szilárd káposcs, mely Erdélyt Magyarország-hoz fűzi s „a nyugatiakkal egy haza, egy állam határait és bástyáit avatja a keleti Kárpátokat”.

S szét is fog mállani menthetlenül, össze is fog törtüni előbb-utóbb, sőt aggódva féltnk, hogy mihamar — e hajdan erős s még ma sem gyöngye és laza káposcs, ha a megjelölt élet-halál versenyben és tusában önerőjére utalva, önmagára hagyva, a fennmaradásához új erőt nem nyer, a a gyarapodásra új eszközöket nem lel s a változott viszonyokhoz és harcokhoz azoknak megfelelő új intézményeket és fegyvereket nem teremt és nem kap a lelkes kis székely nép.

Ily értelemben új intézmény; s új erőnek ily értelemben lesz mély forrása s újabb védezőközpont és védőgyerekek gazdag tárháza és gyára a székelyudvarhelyi reálistiskola, ha feladatát egész terjedelmében sikerül megoldania; ha hivatását egész teljességében és nemességében sikerül betöltenie.

Egyik nem utolsó, mondhatnók a fő és legfő feltétel azonban erre nézve, hogy ez intézet áldásaiban a vagyoniilag legszegényebb talantum is partecípálhasson; magyarán: hogy az iskolával kapcsolatos tápintézet a helyi nagylelkűség és jótékonyágon felül távolabbi körök hazafias és humanus közreműködése által oly alaphoz jusson, mely a szegényebb sorsu, jeles tehetségű és példás erkölcsi székely, — vagy hazafi érület révén magyar szót tanulni idekerülő szász és román fiúk előtt anyagi kedvezményekkel, esetleg teljes ellátással nyitja meg kapuit e nemzeti fontosságú tanintézetnek.

Alóli tanári-kar ép azért hazafias kötelességet vél teljesíteni, midőn ez aláírasi ívet; illetőleg felhívást tiszteletteljes bizalommal s azon benső kéréssel bocsátja utnak az összes törvényhatóságokhoz, pénzintézetekhez, kulturális és másféle egyletekhez s vallásnak és nyelvnek különbsége nélkül a közös hazának anyagilag tehetősebb minden egyes

polgárhoz
sához bá
Kie
hegygyé
isten áld
nemesül
s kultur
és kultur
Aló
fog beszé
évkönyvei
fenmarad
a mik né
turalis és
vonalozott
Az
dr. Solym
1-ig beklü
A
Szék
Dr. So
h. ig
—
véderő tör
gos ifjúság
Domokos
létében tar
ványára a
„A
gyülésén
ketek go
szentek;
legfőbb
ket, ez
gondolko
tekett. A
Az i
nos beszé
mi egyhan
gében így
is csatlak
állóságunk
ság köréb
karnak kel
ifjúságunk
az egész n
jogait a tö
ság tisztá
párosul az
nézve. Ha
az állami
gálat vezet
lakozzék s
szives tám
rendben e
—
egylet 18
nagytermé
megállapít
igazgatóság
Enyed, 18
—
F
dezni a n.
nagyon sik
elismertés
kel fogja a
társadalmu
által is, ho
az estély n
—
A
tartott gyű
Keresztes J
imát Barth
III. éves t
usban lesz
—
L
fia és tiszt
minden be
hunyta le s
kel s javak
vel végezve
modora mi
a város apr
rették. Nyu
—
E
főszolgabíró
büntényt n
leteivel a l
a hivatalos
aranyvidek
dorucz Gy
ségét Zsurk
16 év óta
földdel kit
részektől a
különítve s
nyílás által
szivtelen e
nével s né

polgárához, hogy a fennemlített nemes czél megvalósításához bármilyen eszkölységgel hozzájárulni kegyeskedjenek. Kiesi magból erdő válik, porszemek halomná és hegygyé gyűlnek idő folytán; s éltető harmatesepként isten áldásává és dusan kamatozó kincsé és aranyá nemesül minden fillér, a minek erkölcsi becsét kölesönöz s kulturális hatást biztosít az adakozásnak erkölcsi indoka és kulturális czélja.

Alólirt tanári-kar igaz hálával fogadja s nyilvánosan fog beszámolni a legesekélyebb ajándékról: az intézet évkönyveiben s az ifjuság kegyeletében pedig mindörökké fennmarad emléke a jötevők — és jötteknek, akik és a mik nélkül a székelvudvarhelyi főreáliskola törhet kulturális és hazafias rendeltetésének az indoklásban körvonalozott nemes és magas czélja felé.

Az aláírási leveket és a kegyes adományokat kérjük dr. Solymosi Lajos h. igazgatóhoz folyó évi június hó 1-ig beküldeni.

A tanári-kar megbízásából és határozatából Székelvudvarhely, 1889. jan. hó 12. én.

Dr. Solymosi Lajos, Dr. Vajda Emil,
h. ig. mint elnök. jegyző.

VEGYES HIREK.

— A Bethlen-főiskola ifjusága is csatlakozott a véderő törvényjavaslat tárgyalása folytán keletkezett országos ifjusági mozgalomhoz. Szombaton délután M a k k a i Domokos rector-professor és V a r ó Ferencz tanár jelenlétében tartott közgyűlésen S z a b ó Jenő theologus indítványára a következő sürögnyt küldé Budapestre:

„A magyar ifjuság budapesti országos nagygyűlésének! Üdvözet a magyar ifjuságnak. Lelketelek gondolata a miénk is. Nemzetünk jogai szentek; azok védelme minden magyarnak legfőbb kötelessége. Ez a meggyőződés vezet titeket, ez buzdít minket, hogy érezzünk s veletek gondolkozzunk. Aldás és siker koronázza törekvéteket. A Bethlen-főiskola ifjusága.”

Az ifjuság részéről V a j d a Ferencz theologus csinos beszéd kísérletében ajánlotta az indítvány elfogadását, mi egyhangulag történt. — Ezután rector-professor lényegében így nyilatkozott: Örvendek, hogy a főiskola ifjusága is csatlakozni ohajt azon mozgalomhoz, mely állami önállóságunk s nemzeti létünk fenntartásáért a magyar ifjuság köréből indult ki. Nekem s bizonyára az egész tanárkarnak kellemetlen, lehangoló érzést okozott volna az, ha ifjuságunk szívét önként nem érinti azon mozgalom, mely az egész magyar ifjuság lelkeben keletkezett. A nemzet jogait a törvényhozás van hivatva megvédeni, de az ifjuság tisztá, önzetlen lelkesedése, ha erős kötelességtudással párosul az egész nemzet előtt becses és biztató a jövőre nézve. Ha nem a hazafias kötelesség alóli kibuvás, hanem az állami és nemzeti önállóság érdekében ajánlott szolgálati vezet az ifjuságot, hogy ilyen mozgalomhoz csatlakozzék: mindig részesülni fog a tanári-kar utmutató, szives támogatásában. — Ezzel az ifjusági gyűlés szokott rendben eloszlott.

— A nagyenyedi kiségitő takarékpénztár-egylet 1889. évi február 3-án, délután 4 órakor, a város ház nagyteremben rendes közgyűlést tart. Targyai: A mérleg megállapítása, nyereség felosztás iránti határozat, két igazgatósági és egy felügyelősi tag választása. Nagy-Enyed, 1889. jan. 26-án. A z i g a z g a t ó s á g.

— Fényes és vidám jelmezestélyt készül rendezni a n.-enyedi műkedvelő társulat, melynek mult évi nagyon sikerült hasonló mulatsága méltán aratott teljes elismerést. Természetesen a legkülönbözőbb meglepetésekkel fogja a közönséget mulattatni a rendezőség, melyet társadalmunk legjobb erői fognak képezni, már csak az által is, hogy a legkedvesebb hölgyeket készül megnyerni az estély rendezésére.

— A helybeli theol. akadémia ifjusága tegnap tartott gyűlésén elhatározta, hogy elhunyt szeretett tanára Keresztes József felett gyász emlékműnépelyt tart. Alkalmi imát Bartha Lajos IV. th. alkalmi beszédet Szabó Jenő III. éves th. fog tartani. Az ünnepepely alkalmásint juni-usbán lesz.

— Lostájner Károly, Nagyenyed legidősebb férfia és tisztviselője f. hó 13-án a hosszu élet terhe alatt, minden betegség nélkül 88 éves korában örök álomra hunyta le szemeit. Sokáig daczolt a felszaporodott évekkel s javakorabeli férfi mozgékonyaságával s tevékenységével végezve hivatala teendőit, derült életkedve s előzékeny modora miatt mindenkitől szeretve. Utolsó útjára kikísérte a város apraja-nagya, kik valamennyien ismerték s szerették. Nyugodjanak békével porai!

— Erdélyi Ubrik Borbára. A verespataki járás főszolgabírája D a m ó Vilmos, hosszu ideig rejtegetett büntényt nyomozott ki, mely undorító s hajmeresztő részleteivel a legmélyebb részvét felkeltésére alkalmas. Az eset a hivatalos nyomozat szerint a következő: az erdélyi aranyvidék közepén fekvő Bucsum havasi községben Todorcz György jelenleg 70 éves bányász elmebeteg feleségét Zsurka Mariát, hogy neki alkalmatlanságára ne legyen, 16 év óta tartja egy ablak nélküli, padozatlan s csupán földdel kitöltött borona-szobában, mely a szomszéd lakrészektől a létezett ajtó bedeszkázása által egészen elvan különítve s csak egy 20 cm. magas s ugyanoly széles nyílás által volt közlekedésben a külvilággal, mely annyi szivtelen embert lát bő élelemmel s az élet egyéb kényelmével s néha örömeivel is. Eleinte kályha s némi butorzat

is volt a szobában, de később, hogy a nyugtalan beteg ezeket megrongálta, ott maradt ruhátlanul s a boronafal mellett szított tűznél melengette dermedt tagjait; nyelve a füstöt s az elnem takarított ürülékekből kelezett életölő büzt s mindezt nem 1—2 napig, hanem hosszu 16 éven át szakadatlanul. — E bánásmód terheli nemesek a szivtelen férjet, hanem a szerencsétlen áldozat mellett lakó fiát, menyét és leányát is, kik a nyomorultat épen csak annyi élelemmel látták el időnként, hogy éhen ne veszen. A szerencsétlen asszony most 60 éves. A testén talált 2 rongydarabot, mint bünjelt, a törvényszékhez küldte a fősz. bírót; a kinzó ketreczet lepecsételtette s az alispán intézkedett, hogy a szerencsétlen a megyei kórházba szállíttassék be megfigyelés végett. A tettesek elég jómóduak s így még a szegénységet sem hívhatják segítségül, hogy az eljárásnak az esetet tudomására nem hozták, hanem önhatalmulag kegyetlenkedtek a szegény örültek.

— Nem mind arany, a mi fénylik. Mindenki ismeri a kereskedésekben előforduló közkedveltségű gyógyfűszappant, fogpasztát, fogport, szájrízvet sat. Az ember egyszerűen a legközelebbi üzletbe vagy gyógytárba fordul, kéri a kívánt szappant, szájrízvet vagy fogport és megelégszik azzal, a mit kap. A közönség azt hiszi: az egyik olyan mint a másik, pedig ez a közönbösség a konzerváló orvosi szerek megválasztása körül a legnagyobb vétek önmaga ellen. 1 drb Popp-féle gyógyfűszappan 30 krba kerül és ez a szappan mégis feltűnően különbözik a többi szappanféléktől. Első sorban nem drága, mert egy darab egy család részére több mint egy hónapig elég és szappan kitűnő gyógytulajdonságai mellett a legfinomabb pipere szappan. Dr Popp udvari fogorvos egyebb készítményei, mint Anatherin-szájrízve, melynek palackjait most tetemesen megnagyobbította, fogpasztája és fogpora oly különlegességek, melyek a számos ártalmas hamisítványok dacára, általánosan kedveltetnek, az egész világon el vannak terjedve és kiváló gyógyhatásuk miatt, melyekkel minden száj és fogbaj ellen használtatnak, egyedül kiprobált szájkonzerváló szereknek tekinthetők. Hamisításoktól azonban óvakodni kell és csak Popp-féle készítményeket kell elfogadnunk. E szerek kaphatók: Nagyenyeden: Kovács J. és Varró F. gyógyszerészeknél és Czirner J. J. kereskedőnél.

* „The Gresham életbiztosító társulat Londonban. E társulat évi jelentése, mely az 1888. június 30-án befejezett 40. üzletéről szól és a részvényesek 1888. december 28-án tartott rendes közgyűlése elé terjesztett, rendelkezésünkre állván, annak következő főpontjait közöljük: Az elmúlt év eredménye rendkívül kedvezőnek mondható. A társulathoz az utolsó év alatt 5932 biztosítási ajánlat nyújtatott be 59,971.150 frank értékben, melyek közül elfogadtatott 5317 db 43.993.750 frk biztosítási összeggel és erről a megfelelő számú kötvény ki is állítottatott. A díjbevétel a visszbiztosítási díjak levonása után 14.944.278 frank 95 cts-ra rug, mely összegben az 1.596.249 frank 17 cts-ot első díjak beemfoglaltának. A kamatszámla mérlege 4.217.019 frank 78 cts-ot tesz, a mi által a társulat évi jövedelme a díjbevétel hozzászámításával 19.161.298.73 frankra emelkedett. A társulat az elmúlt év folyamában 8.478.973 frank 10 cts-ot utalványozott oly követelesek folytán, melyek életbiztosítási kötvényekből eredtek. Lejárt kihazasítási és vegyes biztosítások fejében fizetett a társulat 2.082.000 frank 75 cts-ot követelesek visszaváltására 1.138.985 frank 10 cts-ot fordított. 1 biztosítási és járadék alapok 4.243.651 frank 35 cts-mel gyarapodtak. Az összes eszelekvő vagyon az üzleti év végével 102.846.222 frank 47 cts-ra rugott. Tőkebefektetések: 572.238 frank 03 cts. a brit kormány értékeiben, 528.113 frank 23 cts. az indiai és gyarmati kormányok értékeiben; 15.518.180 frank 73 cts. idegen államok éttékpapírjaiban; 2.374.307 frank 18 cts. vasuti részvényekben, elsőbbségek és garantált; 43.316.000 frank 63 cts. vasuti és egyéb kölesön kötvényekben; 16.347.199 frank 28 cts. a társaság ingatlanaiiban, mely összegben a társaság bécsi és budapesti házainak értéke beemfoglaltatik; 8.488.624 frank 05 cts. jelzálogban és végül 15.701.559 frank 34 cts. különböző értékekben. A budapesti főigazgatóság az intézet saját palotájában Ferencz József terezen van.

— Helyreigazitás. Lapunk mult számából, az ifjusági bárlól szóló tudósításunkból, tévedésből maradt ki a jelenlevő leányok névsorából T ö r ö k Gyöngyike k. a.

CSARNOK.

Álarcz alatt.

— Ugy-e elmegyünk, Aladár édes, a holnapi álarczos bálba?! — e szavakkal köszönté hazaérkező férjét Lotte grófnó, miután mosolyogva egy édes, rábeszélő csókot előlegezett foglalól a ma szokatlanul komoly Aladárnak.

— Nem tudom, édesem — szólt, helyet foglalva, a gróf. — Jobban szeretném, ha kedvemért lemondana tervéről.

— Ugyan miért kíván megosztani az élvezettől, hisz mindig azt mondá, hogy bármily áldozatot meghoz a kedvemért s most egy ilyen esekélységet is megtagad tőlem?

— Nem teljesítettem-e minden kívánságát? mi panasza lehet a grófnónek ellenem? Sok felesleges kiadásba kevert szeszélye már eddig is? s aztán a jövő bálba is el kell mennünk, a grófnó lady patronesse lesz.

— De nézd, édes Aladárom — szólt behízselgően Lotte grófnó — holnapra a mama is feljön s aztán érte is . . .

— Mindig csak a mama, meg a mama — szakítá félbe türelmetlenül Aladár — mintha most is még kis gyermek volna a grófnó. Aztán tudja meg asszonyom nekem a mama látogatása nem valami nagy élvezet — tévé hozzá különös hanghordozással (erről csak azon férjeknek van fogalmuk, kik szerencsések anyósukat jó egészségben tisztelhetni).

— Mivel érdemlem ezt — kérdé könybelábadt szemekkel Lotte grófnó — mivel érdemlem meg e durvaságot! eddig soha sem bánt velem így s most — nem tudom miért — nem elégszik meg azzal, hogy engem minden ok nélkül bánt, sérteget, a szememre vet mindent, a mit értem tett, de sőt még a mamát is . . .

— Eh asszonyom, hagyjon fel e gyermekes pityergéssel, ez semmit sem használ; most ügyeim úgy állanak, hogy nem tehetem; ha azonban némileg rendbe hozom, majd akkor ismét teljesítem minden kívánságát, mint eddig is . . .

— Hogy legyen mit ismét szememre vessen, nemde!?

— szólt szemrehányó hangon a grófnó.

— Ugyan ne legyen gyermek, hisz ha tudná, hogy ma is mennyt vesztettem a kártyán, hát . . .

— A kártyán, persze a kártyán tudunk ezeket is veszíteni, hisz jutalmul, láthatjuk a más kárörvendő arcát; de a nő könyeit leszárítani, az áldozat, bár féltanyiba sem kerül?! — felele guyonosan a grófnó. — Igen, gróf ur! ön engem soha sem szeretett, a mit tett, az tettetés volt . . . bár előbb tudtam volna ezt, de még most se késő . . . Még holnap elhagyom, elmegyek a mamához — szólt sirástól reszkető hangon a távozó grófnó.

— Tehát a mamához? . . . igen? . . . jó! . . . Jó éjszakát . . . — S aztán maga elé bámult a gróf, gondolkozni akart, de minden gondolata csak az volt, hogy Lotte így, angyal arcán a halvány pirral, éjfekete szemében a bántódás könyeivel, melyek mögül csábos sugár villan elő, mely őt vadolja — ajkain azzal a kicsinylő mosollyal, szép, sokkal szabb, mint máskor; s kedve lett volna azt a piros arcot, azt a könyező szemet, azt a mosolygó ajkat megcsókolni, de . . .

Halószobájába tért; egész éjjel nem bírt aludni; bánta, a mit tett s meutegeté magát önmaga előtt, hogy ennek nem ő az oka, hanem a sors, mely ma így hátat fordított neki. Aztán még feljő a mama, a ki anyósa — tehát bir az anyósok minden jó tulajdonaival — s fiatal s így későbbre fard ki a korhalásban . . . Valahogy eltelt a kínos, álmatlan éj.

Aladár gróf azon elhatározással kelt föl ágyából hogy bocsáuatot kér nejétől.

A grófnó egész délelőtt szobájában volt, senkit se bocsáatott magához, még Aladárt sem; ebédre sem jött ki — s Aladár bosszut állandó, — a vendéglőbe ment ebédelni.

Estefelé volt, mikor hazatért, neje hidegen fogadta. Kérte, könyörgött, mind hiába, a grófnó hajthatatlan maradt; tehát akkor elmegy ő, egyedül, csak azért is . . . Felöltözött és ment.

A grófnó otthon maradt, sérté férje udvariartansága, kicsinylése. — De miért is ment el? — csak azért is! csak hogy őt bosszantsa. S míg a férj mulat, addig ő itthon unatkozzék? mért ne tehetne ő is úgy, miként a férje, mért ne mehetne el ő is férje nélkül? csak azért is . . .

Csengetett, a komorna hamar felöltözteté, a kocsi előállt s egy félóra mulva egy rózsaszínű dominó lépett a bálterembe.

A keceses termet, a szép alak hódított. Körülrajongták az ifjak, boldog volt a kihez egy szót szólott s a titokzatosság még inkább fokozá a mámort.

Csakhamar egy másik nap is feltűnt, ép oly titokzatos, de sokkal fénylőbb, sokkal bódítóbb: egy fekete dominó.

Az imádók serege két táborra oszlott, egyik a rózsaszínű dominónak tömjénzett, másik a fekete dominónak bókolt s ez utóbbiak közt volt Aladár gróf is s a rózsaszínű dominó ezt látta. A féltékenység, a sértett büszkeség, a harag és a felfedezéstől való félelem nyugtalansággal tölték el Lotte grófnó egész lényét; s mikor mellette haladt el Aladár, oh akkor egész lénye reszketett; félt a veszélyes játék kimenetelétől, küzdött benne a sziv éa sértett büszkeség. Aladár felkérte s ő kikoszarazta, — talán félt, hogy elárulja magát.

Éjfél van. Az álarczokat le le kell oldani vagy ismeretlenül távozni. Lotte grófnónek távozni nem lehet, Aladár ott állt az ajtó mellett s udvarolt a fekete dominónak, ha megismeri; s ha nem is állana ott Aladár, a kocsi még nincs itt.

Zavart helyzetéből a fekete dominó menté ki, levette álarczát.

Aladár sáppadtan, kábultan nyujtá karját a fekete dominónak — az anyósának, ki nem találva már otthon

senkit itt kereste fel őket . . . s azután a rózsaszínű dominó emelte le a lárvát s arczát époly rózsaszínű futotta el . . .
 Aladár meglepetve zavartan fogá karon nejét is s dadogva akart mentegődni . . . azonban felesleges volt, — meg voltak bocsátva bünei.

Mercur.

KÖZGAZDASÁG.

A czukorrépa.

Írta: Timár János.

II.

A művelés.

(Folytatás.)

Vetés.

A tavaszi előkészítő munkálatot közvetlenül követi a vetés.

A vetés ideje márczius, április s kivételes esetekben május eleje. Határozottan kijelölni az időt lehetetlen; az függ az éghajlati viszonyoktól, tavaszi időjárástól s nagy mértékben a talaj fizikai állapotától. Elvül azonban Wollny-val tűzzük ki a korai vetést, mert „a késői vetés által megrövidített tenyészidő a termés csökkenését vonja maga után”, mint azt kísérletei mutatják:

100 növény termésé:			
vetés idő:	répa:	levél:	össztermés:
	kilogramman.		
április 10.	121.3	49.1	170.4
" 14.	118.2	48.6	166.9
május 4.	91.9	37.2	129
" 18.	53.4	25.6	79
" 31.	46.6	25.3	71.9

A lehető korai vetés különösen azon szempontból indokolt, hogy így korán megerősödhetnek a fiatal növények s a melegebb tavasszal számtalan mennyiségben fellépő rovarrellenségeiknek nem képezik annyira kedvelt táplálékukat.

A vetés, leghelyesebben, sorvető gépekkel végeztetik; megejthető azonban szórva is, vagy pedig jelző zsinor vagy sorjelző után, fészekbe rakás által.

Szükségtelen a sorvető gépek előnyét tárgyalnom, hisz az minden gazda előtt ismeretes, csupán annak kiemelésére szoritkozom, hogy a répara névze oly fontos, egyenletes és sekély vetőmélységet más uton — feltéve a talaj kellő előkészítését — eszközölni nem tudunk.

A vetés mélysége a gyakorlati tapasztalatok szerint 2—2½ cm-re választandó. A mélyen való vetés semmivel sem indokolható, ha különben megtettünk mindent a talaj kellő előkészítése érdekében s a vetés után a henger alkalmazásával segítségül hívjuk, a csírázásra oly fontos, hajcsöves talajvizet. A vetés mélységének meghatározására Groven igen érdekes adatokat nyújt a következő összeállításban, melyek igen ékesen szólnak a sekélyen való vetés mellett:

A kikelt növények száma:				
Vetés mély- ség cm-ben	8	12	16	összesen:
1.	19	23	24	66
2.	15	22	23	60
3.	14	20	21	55
4.	15	16	17	48
5.	13	14	14	41

A sortávolság, illetőleg a távolság a sorokban igen fontos kérdés. Számtalan összehasonlító kísérlet azt derítette ki, hogy a holdankint elérhető legnagyobb termést tűzve ki ez a sortávolság meghatározásánál, tekintetbe kell vennünk: földünk előkészítését, — mélyen vagy sekélyen mivel? — éghajlati viszonyainkat s az esetleges trágyázást. Így csakis a termelő határozhatja meg, hogy a szokásos 10, 11, 12 vagy 13 növényt számítsa e földjének négyezög meterjére. Elvül kimondhatjuk, hogy oly sűrűn álljanak a növények, hogy fejlődésük második felében kellő zártságot hozzanak létre s a talajt beárnyékolják. Ha szándékunk van élvezni a fogatos kapamivelés előnyét, akkor a sortávolságot a szerződések ajánlata szerint 40 cm-re választjuk, (20 cm. növénytávolságot véve fel négyezög meterenkint 12.5 növény esik.) Ha azonban lókapát nem használunk, akkor a sortávolságot egyenlővé tesszük a sorban való növény távolsággal.

Talán szükségtelen is felemlíteni, hogy ott a hol a fogatos művelés van terbe véve, a vetésnél rendkívül ügyeljünk a sorok kellő egyenességre, mert különben a kapálással sok kárt teszünk, éppen ezért czél szerű lesz a vetőgépek munkába állításakor az első menetet jelzőzsinor által jelezni.

A holdanként való vetőmag szükségletét 8—15 kg., mely mennyiség természetesen a vetés miként való keresztvitelétől függ. Szerény nézetem szerint a gyár által ingyen ajánlott 10 kg. vetőmag, mind addig míg a vetőmag takarékos felhasználásában kellő gyakorlatra nem teszünk szert, kevésnek fog bizonyulni.

A vetést követi a hengerezés.

A hengerezésnek igen sok ellensége van s valóban nem is ok nélkül, mert a henger helyteleül nem a kellő helyen alkalmazva több kárt tesz, mint hasznot. Ha arra használjuk, hogy a rozsz időben alkalmazott szántás által alkotott rögöket általa a laza rétegbe nyomjuk, hogy a végzett munka hiányait eltakarjuk, bizony megbosszulja magát. De azért, hogy vele rosszat is tethetünk, a vad nem a hengert illeti, hanem a gazda szakértelmét . . .

A hengerezés czélja — természetesen sima hengert értve — a talaj megülep-dését elősegíteni, hogy így egy-

részt a föld a maghoz nyomassék, másrészt pedig a szántás és porhanyítás által szétromosolt hajcsövességet a talajban helyre állítsa, hogy a föld alsóbb rétegeiben levő nagyfokú nedvesség a növény táplálására mehessen. A hengerezett talajban a mag gyorsabban csírázik s a növény táplálékai felvételéhez a kellő nedvességet a talaj alsóbb rétegeiből a hajcsövesség folytán még tartós szárazság esetén is megfelelő mennyiségben kapja.

Igaz ugyan, hogy a hengerezett talaj éppen azért a talaj hajcsöves nedvességét a felszínre vezeti s az onnan elpárolog — könnyebben kiszárad. De a hengerezés ezen hátránya már az első kapáláskor elesik, mert a felszín sekélyen megkapálván az ott levő hajcsövesség szétromboltatik s a nedvesség áramlása nem terjedvén ki a felszínre is, a talaj párolgás által a vízvesztése csökken.

A vetésről elmondottakat a következőkben foglalhatjuk össze: Vessünk lehető korán, minél sekélyebben, elegendő sűrűn, hengerezünk a kelető növények segítségére s egyuttal a talaj kedvező nedvességbeli állapotának megtartására siessünk a legelső kapálással. (Folyt. köv.)

Megjegyzés! Felreértések kikerülése czéljából, szükségesnek látom a mult számban megjelent közlemény következő mondatába potlólóg a ritkított betűkkel szedettet igitatni; „ha ugyaneleg barázdában két egymás után járó ekét, — mely közül a második turó eke — s altalaj mivelőket alkalmazza, csupán az altalaj porhanyítására szoritkozunk”.

A budapesti értéktőzsdéről.

a „Pénzügyi Umutató” jelentése.

Most már határozottan konstátálható, hogy a magyar államkölcsonök conversziója az értéktőzsdére nem gyakorolt kedvező hatást. Nem pedig azért, mert e nagy művelet keresztvittele oly módozatok mellett történik, melyek teljesen nélkülözhetővé teszik a tőzsdé és a speculatio közreműködését.

A földterhermentesítési kötvények conversziójánál tudva volt már előbb is, hogy a speculatióknak kevés a keresni valója. Ezen értékpapírok évtizedek óta szilárd kezekben vannak és nem igen voltak alávetve jelentékenyebb árhullámzásoknak. A conversziójuk sem okoz nehézséget, a mennyiben nagyobb részük olyan alapokhoz tartoznak, melyekre az államhatalom közvetlen vagy közvetett befolyást gyakorol.

A különböző megyei, városi és községi gyámpénztárak, a káptalanok, a kegyes alapítványok a kétségen kívül minden habozás nélkül fogják régi, névleg 5%-os kamatozást, kötvényeik helyett cserébe fogadni a tényleg 4%-os, de adómentes új kötelezvényeiket. Hiszen e cserénél a kamatokban csak 1% veszteség, ellenben 13% a tőkebeli nyereség. Allíthatni tehát, hogy a földterhermentesítési kötvények conversziójánál alig fognak maradni kötelezvények, melyek birtokosai késpénzt követelnének és akként nem is lesz szükség arra, hogy a cserére be nem jelentett kötelezvények egyenértékének fedezéséről más módon — talán nyilvános aláírás útján — történjék gondoskodás.

De a converszió második részénél is mellőzhető volt a speculatio és a tőzsdé igénybevétele. Ha a Rothschild-csoport a forgalomban lévő 5%-os aranyczimletek helyett egyszerre 4%-os czimleteket ajánlott volna fel cserébe, akkor a művelet aligha folyhatott volna le gyorsan és simán és mindenesetre szükséges lett volna kedvező tőzsdéi hangulatról is gondoskodni. Mert az 5%-os czimletek tulajdonosai bizonyára így gondolkoztak volna: „Minek fogadjak én el egy 4%-os kötvényt körülbelül 116 frton (papírban) ha egy szintén 4%-os kötvényt (a 4% magyar aranyjára járadékot) a tőzsdén körülbelül 102. frton kaphatok.” Szükséges lett volna tehát a magyar aranyjáradék árfolyamát lényegesen emelni, a mi a speculatio közreműködése nélkül kihatetlen lett volna. Így azonban a Rothschild consortium mértékét tartott: csak 1% -al kisebb kamatozást ajánl fel az 5%-os czimletek tulajdonosainak, az új kötvényeket méltányos árban számítja és egyuttal a magyar állam részéről biztosítja a kötvénytulajdonosokat, hogy a legközelebbi 10 év alatt a kamatok további leszállítása ki van zárva. Ez a módozat előnyösnek tűnteti fel a cserét az 5% kötvények tulajdonosaira nézve is és alkalmas arra, hogy biztosítsa a converszió ezen második szakaszának sikerét.

A mondottaknál fogva könnyen érthető, hogy az értéktőzsdé miért nem tud lelkesedni a converszióért. Hónapok óta az képezte egyetlen reménysugarát és ime most, hogy az esemény bekövetkezett, nem lát belőle hasznot. A tőzsdé ezen kedvetlensége kifejezésre is jut egyrészt az árfolyamra mozdulatlanságában, másrészt a forgalom csökkenésében.

A részletekre térve megemlíthetjük, hogy állampapírok közül járadékok kevéssel gyengültek, ellenben egyes konvertálandó papírok, mint vasuti kölcson és földterhermentesítési kötvények emelkedtek. Bankrészevények közül magyar hitelbank és osztrák hitelrészevény keveset változott, egyes más bankok kedvező osztalék hírekre emelkedtek. Igen szilárd irányzatot követtek vasuti részevények, melyek nagyjából magasabban zárulnak.

Helyi vállalatok közül malmok változatlanok, biztosító intézetek részben elcsöbödtek, takarékpénztárak közül pesti első hazai emelkedett. A sorjegy a vörös kereszt sorjegyek javultak. A valuta állandóan olcsó.

A fontosabb értékpapírok árváltozása kitűnik a következő összeállításból:

	január 15.	január 22.
magy. aranyjár.	101.70	101.45
" papír járad.	93.95	93.60
magy. vasuti kölcson	144.25	145.50
földterherm. kötvény	104.—	105.25
magy. hitelrészev.	314.50	313.50
osztrák	312.20	312.30
első magyar biztosító	3150.—	3140.—
alföld-fiumei vasut	191.50	196.50
erdélyi	189.50	194.25
kassaoderbergi	150.75	155.—
pesti hazai takarékp.	8250.—	8350.—

Felelős szerkesztőség:

Dr. MGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN

Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS.

Sz. 3395—1888.

tkvi.

Árverési hirdetmény.

Az abrudbányai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság által közzététetik, hogy

Nicola Máté ügyvéd gyulafehérvári lakos utóajánlónak Costinas Anna és társa végrehajtatonak Baisan Candin I. Elie végrehajtást szenvedett elleni 47 frt 62 kr tőke, 24 frt 88 kr költségek és jár. behajtása végett az abrudbányai kir. járásbíróósághoz tartozó Bucsum községi 173. sz. tjkben A+4—10. r. sz. és 260. sz. tjkben A+1—2. rendszám alatt foglalt és 13 forint 60 kr-ra becsült ingatlanok és tartozéka Bucsum községben a község házánál megtartandó nyilvános bírói árverésen

1889. évi február hó 15-ik napjának délelőtt 10 órakor

beesaron alól a becsár 10 %-ának a bírói kiküldött kezéhez leendő előleges letétele mellett elfognak adatni.

Vető köteles a vételárnak felét 15 nap alatt, más felét az árverés jogerőre emelkedésétől számítandó 30 nap alatt és ugyanazon naptól számítandó 6% kamatokkal együtt a gyulafehérvári kir. adóhivatalnál 39425. sz. igazságügyminiszteri letéti szabályrendelet értelmében lefizetni.

E hirdetménnyel kibocsátott árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen tkvi hatóság és Bucsum község előjáróságánál tekinthetők meg.

A kir. járásbíróóság, mint telekkönyvi hatóságotól.

Abrudbányán, 1888. évi december hó 30-án

Gelei,
k. járásbíró.

Vizsgáljatok meg mindent s a legjobbat válasszatok!

Ezerszeresen kipróbált s orvosi tekintélyek és számos magános bizonyítványai kiütemített készítmények.

Dr. MILLER mohnövényedve, meglepő hatása köhögés, rekedtségnél, torokfájás, nyálkásodás, kezdődő tüdőgümönél és egyáltalán a légzőszervek minden gyuladásánál. Tégelyben gyermekek és feluöttek számára. Egy tégely ára 50 kr.

Miller tyukszembalzsama.

Csalhatatlan szer tyukszemek, szemölcsök és fájdalmas borkeményedések ellen. Ara egy dobozban levő üvegcsének eset-tel és használati utasítással együtt 48 kr.

Beküldetett:

Tek. Miller J. gyógyszerész urnak Brassóban.

Ide csatolt 6 o. é. forintért, kérem küldjön nékem postafordul-tával még 10 dobozzal az ön kitűnő tyukszem-balzsamból; e szer engem meglepő rövid idő alatt megszabadított alkalmatlan tyukszem-től. Plojesti, 1888. szeptember 6-án:

Dr. Máginaeanu, tanár.

Válódian kaphatók: Nagyenyeden Bisztritsány Lajos fűszerkereskedőnél. Szászrégenben Varmoscher E. gyógyszerésznél. Dénesen Nick F. fűszerkereskedőnél. Csikszereván Leicht F.-nél. Besztercezn Fleischer testvéreknél. Gyulafehérvárt Fröhlich F. gyógyszerésznél. Fogarásban J. Bergleitner, Sternbory J. és Glein R. gyógyszerészeknél. Nagyzebenben Reizenberger F.-nél.

Központi küldeményezési raktár: MILLER J. gyógyszerész — Brassóban. —

1—8

Tapasztalva, hogy a vagyontalan és kevésbé módos közönség fogainak pusztulása miatt kárt szenved, elhatároztam alkalmat nyújtani arra, hogy mindennemű

fogászati műtethez
 díjtalanul jusson.

E czélból minden pénteken délután 2 és 4 óra közt fogadok lakásomon és a költségesebb műtetekben is [ugymint arany, amalgam, czémet, kaucsuk tömésekben] ingyen fogom részesíteni, nemkülönbén a fájó fogaknak megtartó [conservatív] gyógyításában.

Nagyenyeden, 1889. január hó 15-én.

Dr. WINKLER ALBERT,
városi főorvos.

2—3